

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Віртуальна виставка літератури

“ВЗІРЕЦЬ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ І ЖИТТЄВОЇ МУДРОСТІ”,
*присвячується 75-річчю від дня народження професора Харківського
національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*

Харків, 2024

Коротка біографія

- **Народився** 24 лютого 1949 року в м. Глухові Сумської області.
- У 1966 році **вступив** до Харківського державного університету ім. О.М. Горького, який **закінчив** у 1971 році, одержавши фах «математик, викладач математики».
- Після армійської служби **навчався в аспірантурі** при кафедрі вищої математики Харківської державної академії комунального господарства. З 1975 по 1977 рік **викладав** у цьому ж навчальному закладі. **Захистив дисертацію** «О классах банаховых пространств, связанных с безусловной сходимостью» на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук.
- З 1978 року **працював** у Бердянському державному педагогічному інституті: спершу — завідувачем кафедри, а протягом 1983 - 1985 років — проректором з наукової роботи.
- **Посаду завідувача** кафедри інформатики Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди **обійняв** у 1985 році, з 1991 по 2000 рік **працював** директором Регіонального центру нових інформаційних технологій в освіті. Протягом 2000 - 2004 років **обіймав посаду проректора** з інформатизації цього ж навчального закладу. З 2004 року — директор Харківського регіонального центру тестування.
- У 2005 році **захистив дисертацію** «Теорія і методика навчання інформатики» на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук.
- **Має 125 публікацій** з питань удосконалення математичної освіти на основі дослідницьких підходів у навчанні з використанням ІКТ.

- ✓ *Нагороджений знаком «Відмінник освіти України» (1991).*
- ✓ *Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України.*
- ✓ *У 2005 році присуджено премію Верховної Ради України за значний внесок в інформатизацію освіти України.*

Засновники кафедри інформатики ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Початковий науково-педагогічний колектив кафедри складався з трьох фахівців, високий професійний рівень яких, їх наукова ерудиція, глибина теоретичних знань охоплювали сучасну проблематику і перспективи розвитку інформатики та ІКТ:

- доцент, кандидат фізико-математичних наук **С.А. Раков**, завідувач кафедри, випускник механіко-математичного факультету ХДУ;
- доцент, кандидат фізико-математичних наук **Л.І. Білоусова**, доцент кафедри, випускниця радіофізичного факультету ХДУ;
- доцент, кандидат фізико-математичних наук **Т.В. Белявцева**, доцент кафедри, випускниця Харківського інституту радіоелектроніки.

Засновники кафедри С.А. Раков, Л.І. Білоусова, Т.В. Белявцева

Наукова діяльність Сергія Анатолійовича

У центрі наукових інтересів - робота у галузі математичного аналізу, теорії функцій та функціонального аналізу, комп'ютерна підтримка дослідницького підходу у математичній освіті, використання ІКТ в освіті, розробка програмного та методичного забезпечення для освіти (математика, інформатика, іноземні мови тощо).

Під науковим керівництвом С.А. Ракова захищено три кандидатських дисертації з методики викладання математики та інформатики.

Науковий керівник проєкту «Пілотні школи» у Північно-Східному науковому центрі НАН України.

Координатор та керівник проєктів фонду «Відродження»: «Інформатика до школи», «Інформатика — молоді». Координатор міжнародного порівняльного проєкту успішності математичної освіти та проєкту MAVI (Порівняльний проєкт з дослідження математичних поглядів учнів 7 класів у Фінляндії та Україні) в Україні.

Науковий керівник колективів розробників програмно-методичних комплексів для загально-освітніх навчальних закладів: ПМК «DG» динамічної геометрії з курсу геометрії, ПМК «10 000 Words» з курсу англійської мови, ПМК «Школяр» для інтерактивного тестування.

Завдяки зусиллям Сергія Анатолійовича у 1988 році в університеті за наказом Міністерства освіти СРСР на базі кафедри було створено Регіональний центр нових інформаційних технологій, завданням якого було забезпечення підготовки вчителів до викладання інформатики в школі, сприяння технічному обладнанню навчальних закладів, надання їм консультативної допомоги з питань упровадження новітніх інформаційних технологій у навчальний процес.

Кадровий склад Центру був сформований із залученням викладачів, інженерів та лаборантів кафедри інформатики, і інтенсивна робота, яка здійснювалася Центром, сприяла зростанню авторитету кафедри в освітянських колах.

Центр обслуговував такі області:

- Харківську,
- Сумську,
- Полтавську,
- Дніпропетровську,
- Донецьку,
- Луганську.

Харківський регіональний центр оцінювання якості освіти

Нове спрямування наукових інтересів мало наслідком активну участь Сергія Анатолійовича у становленні вітчизняної системи незалежного зовнішнього оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів.

У 2006 році він став директором Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, далі очолив науково-методичний відділ Українського центр оцінювання якості освіти, розпочав професорську діяльність в Національному педагогічному університеті імені М. Драгоманова, проте завжди зберігав і зберігає творчі й дружні зв'язки з колективом кафедри інформатики Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Слово про Сергія Анатолійовича Ракова

Широко освічений, енергійний, завжди сповнений нових ідей і планів, відкритий для спілкування, Сергій Анатолійович начебто магнітом притягував до себе молоду талановиту молодь, легко зав'язував дружні й корисні для справи контакти з найрізноманітнішими людьми.

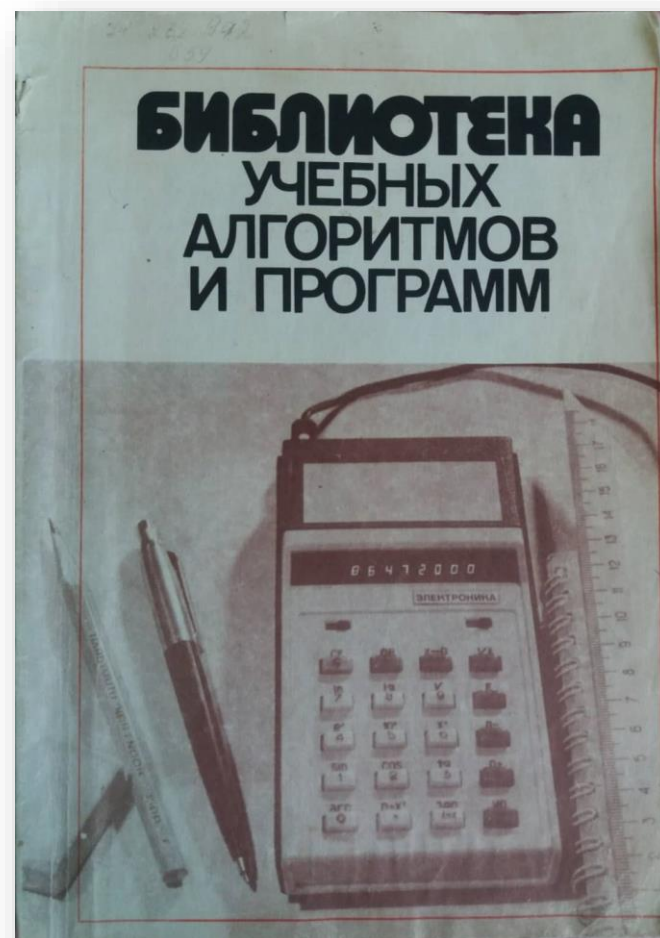
Як наслідок, колектив кафедри розширився, головним чином за рахунок тих студентів і вчорашніх випускників, хто з ентузіазмом опановував новітні технології і випробував власні сили у створенні програмних засобів.

Олександр Іванович Гончаров,
декан фізико-математичного факультету
(1995 – 2012)

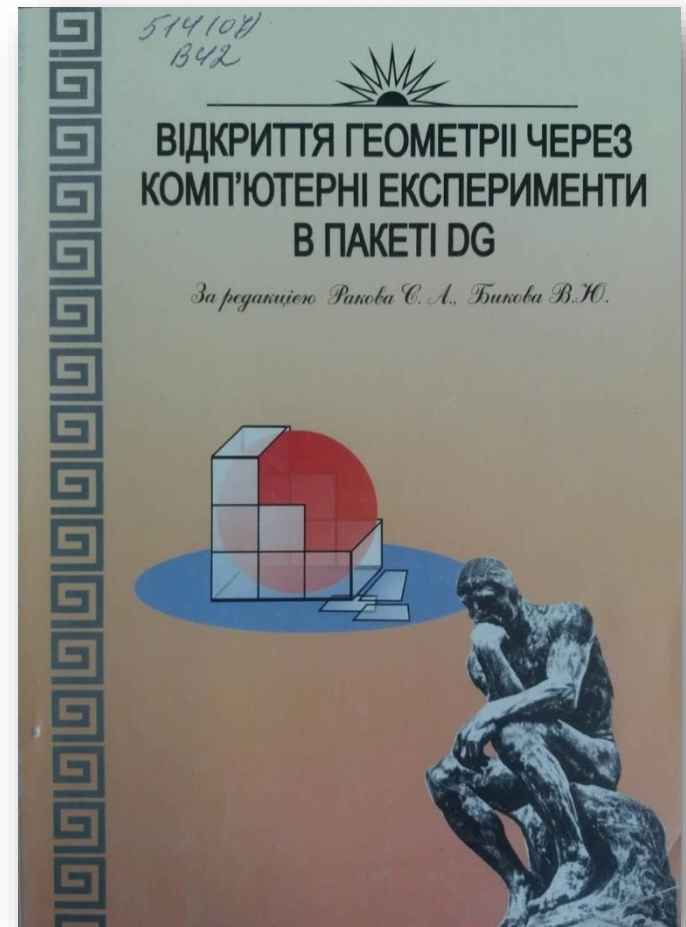
Библиотека учебных алгоритмов и программ : справ. пособие / Л. И. Белоусова, и др. – Киев : Рад. шк., 1988. – 135 с. : ил.

В справочнике помещены основные алгоритмы и программы, изучаемые в школьном курсе «Основы информатики и вычислительной техники» в соответствии с пробным учебным пособием под редакцией А. П. Ершова и В.М.Монахова. Используется параллельное представление алгоритмов в виде таблицы, где каждый алгоритм наглядно изображен с помощью структурной схемы, записан на алгоритмическом языке, на языке программирования Бейсик и в автокоде программируемым микрокалькуляторов.

Відкриття геометрії через комп'ютерні експерименти в пакеті DG / С. А. Раков, В. П. Горох, К. О. Осенков та інш. – Харків: ХДПУ, 2002. – 134 с. – ISBN 966-7542-58-0.

Досліджуються інноваційні підходи до вивчення геометрії з використанням пакету динамічної геометрії DG. Розглядаються дослідницькі задачі, деякі аспекти розв'язання геометричних задач у середовищі пакету та особливості його використання щодо проведення комп'ютерних експериментів, навчальних досліджень та розвитку критичного мислення.

**Інформаційні технології в аналітичній геометрії : навч. посіб. для студ.
мат. спец. ун-тів / С. А. Раков, В. П. Горох, Т. О. Олійник [та ін.] ; Харків.
держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХДПУ, 2000. – 189 с. : іл. – ISBN
966-7367-20-7.**

Висвітлено можливості використання нових інформаційних технологій у процесі вивчення курсу аналітичної геометрії. Особливу увагу приділено програмуванню алгоритмів розв'язування задач засобами пакета Derive.

Наведено стилій опис можливостей пакета Derive та коментований опис бібліотеки утиліт пакета Derive (пов'язаних з курсом аналітичної геометрії).

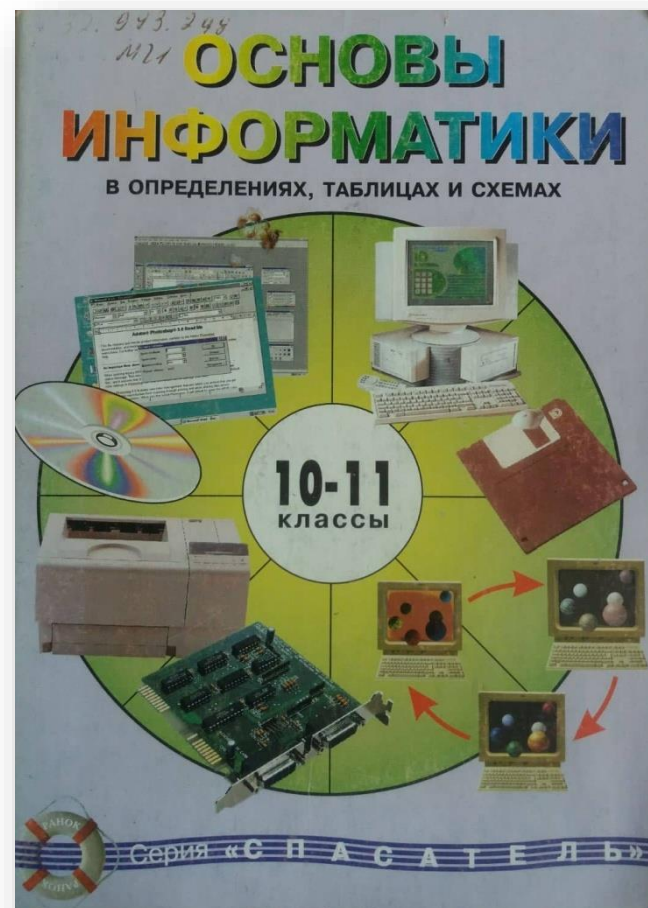
**Історія фізико-математичного факультету Харків. нац. пед. ун-ту імені Г.
С. Сковороди: документи, нариси, спогади / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С.
Сковороди ; [редкол.: Л. І. Білоусова та ін.]. – Харків : [б. в.], 2017. – 315 с. –
ISBN 978-966-2741-61-2.**

Збірник наукових праць приурочений до 75-річчя фізико-математичного факультету Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Збірник підготовлений тими, чий життєвий шлях тісно пов'язаний з факультетом. Матеріали, представлені у збірнику, ґрунтуються на їх спогадах, а також численних працях про історію університету в цілому, унікальному дослідженні І. О. Наумова, присвяченому історію факультету, документах особових справ, архівних документах університету, звітах кафедр, публікаціях різних років в літописі історії університету – газеті «Учитель».

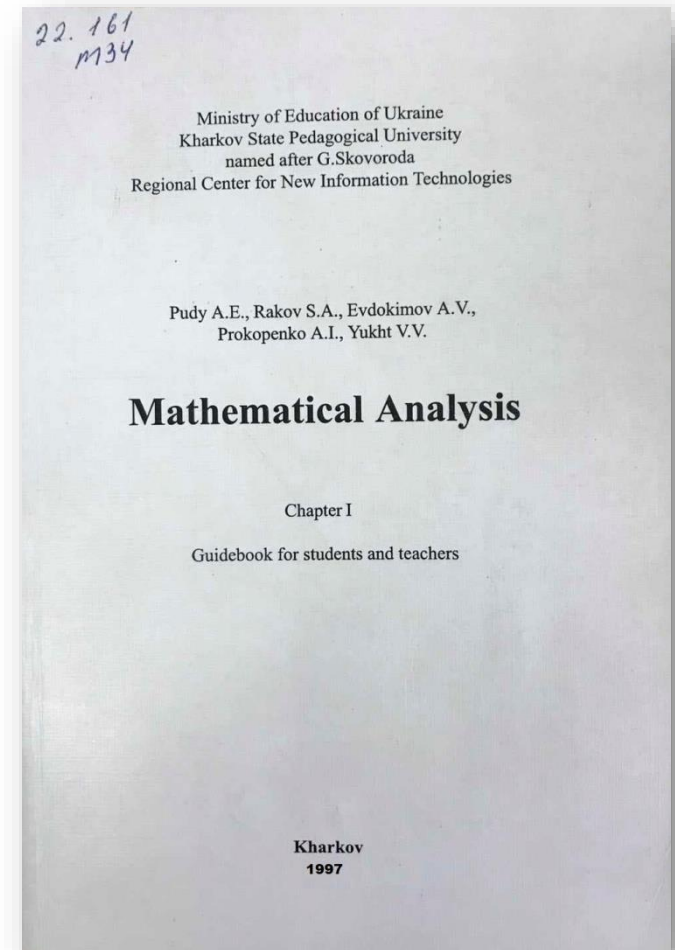
**Малярчук С. Н. Основы информатики в определениях, таблицах и схемах:
справ.-учебн. пособ. – Харьков : Веста : Ранок, 2002. – 112 с.**

Данное учебное пособие представляет собой справочник по курсу школьной информатики. Преимущественная форма подачи материала – в виде схем и таблиц, что облегчает его понимание. Преимущественная форма подачи материала – в виде схем и таблиц, что облегчает его понимание. Материал структурирован с действующей школьной программой.

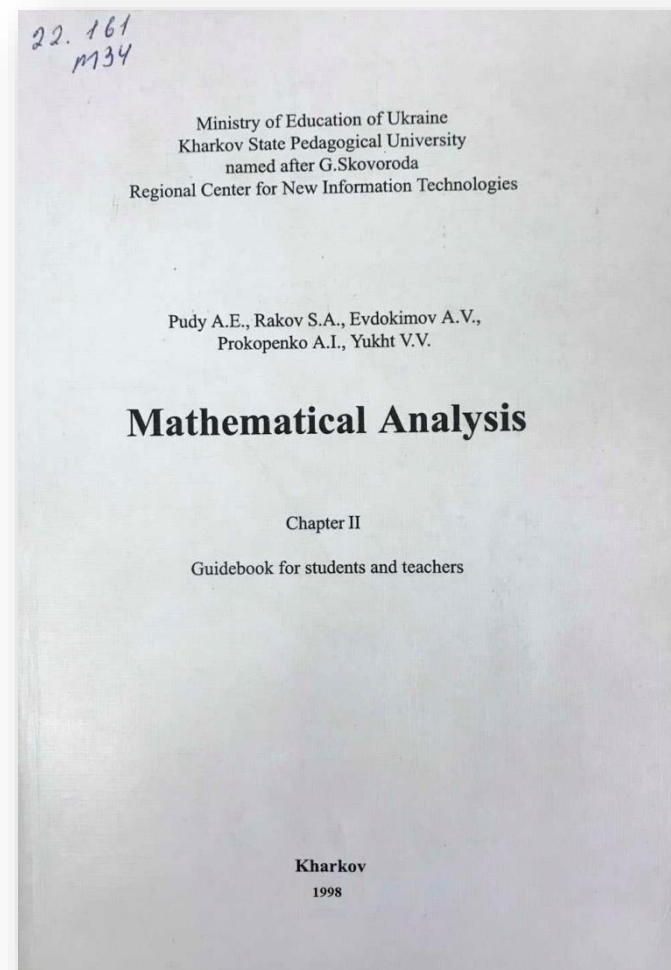
**Математичний аналіз : навч. посіб. Ч. 1 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков,
А. І. Прокопенко [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків :
[б. в.], 1997. – 151 с. – Текст англ. – ISBN 966-73-67-03-7.**

Навчальний посібник входить до серії
«Математичний аналіз» і є першою частиною
збірника, що складається з шести частин.
Містить короткі теоретичні відомості, питання
для самоперевірки, велику кількість розібраних
зразків, а також прикладів для самостійного
розв'язання, призначених для практичних
занять. Наведено обов'язкові домашні
завдання, зразки модульних контрольних
робіт. Окремий розділ містить довідник з
елементарної математики.

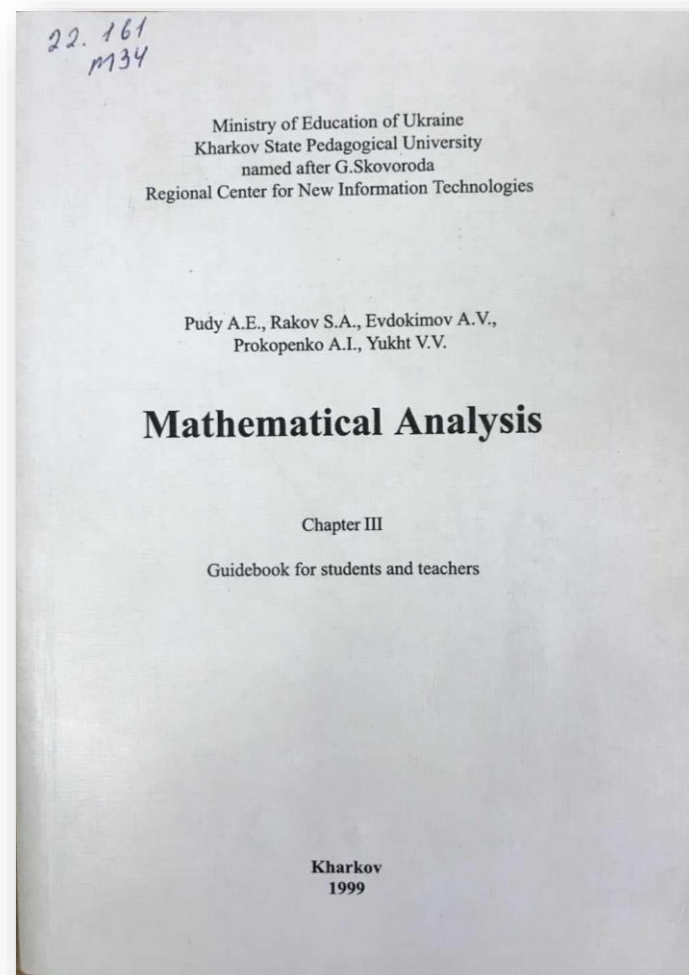
**Математичний аналіз : навч. посіб. Ч. 2 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков,
О. В. Євдокимов [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. –
Харків : ХДПУ, 1998. – 207 с. – Текст: англ. – ISBN 966-73-67-07-X.**

Навчальний посібник входить до серії
«Математичний аналіз» і є другою частиною
збірника, що складається з шести частин.

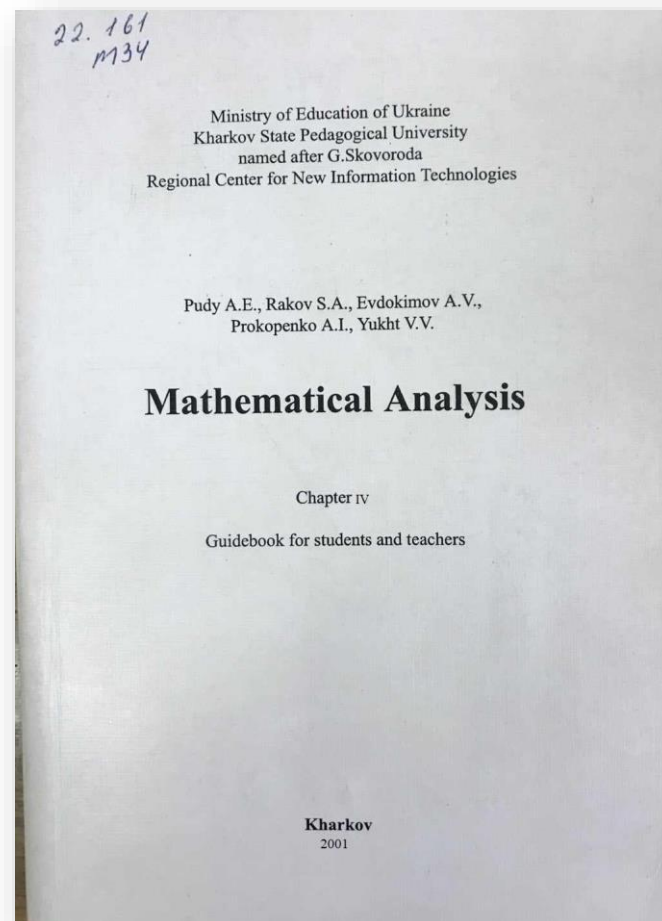
**Математичний аналіз : навч. посіб. Ч. 3 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков,
О. В. Євдокимов [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків :
ХДПУ, 1999. – 259 с. : іл. – Текст англ. – ISBN 966-67-07-X.**

Навчальний посібник входить до серії
«Математичний аналіз» і є третьою частиною
збірника, що складається з шести частин. Містить
короткі теоретичні відомості, питання для
самоперевірки, велику кількість розібраних
зразків, а також прикладів для самостійного
розв'язання, призначених для практичних занять.

Математичний аналіз : навч. посіб. Ч. 4 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков, О. В. Євдокимов [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – Харків : ХДПУ, 2001. – 203 с. – Текст: англ. – ISBN 966-7367-22-3.

Навчальний посібник входить до серії
«Математичний аналіз» і є четвертою
частиною збірника, що складається з шести
частин.

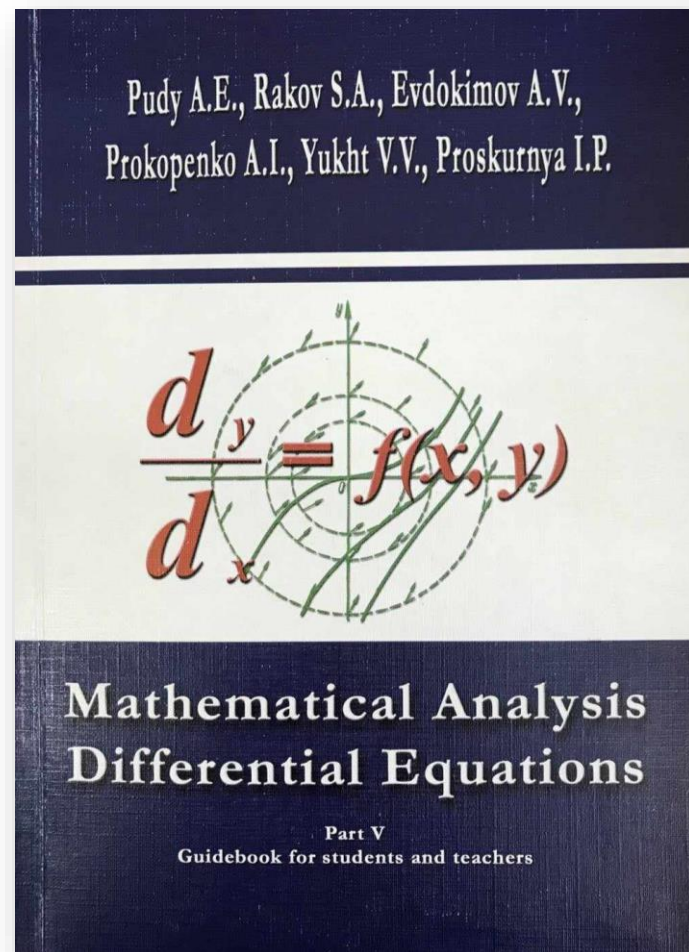

Математичний аналіз. Диференціальні рівняння : навч. посіб. Ч. 5

/ А. Ю. Пуди, С. А. Раков, О. В. Євдокимов [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ОВС, 2002. – 163 с. – Текст: англ. – ISBN 966-73-67-07-Х.

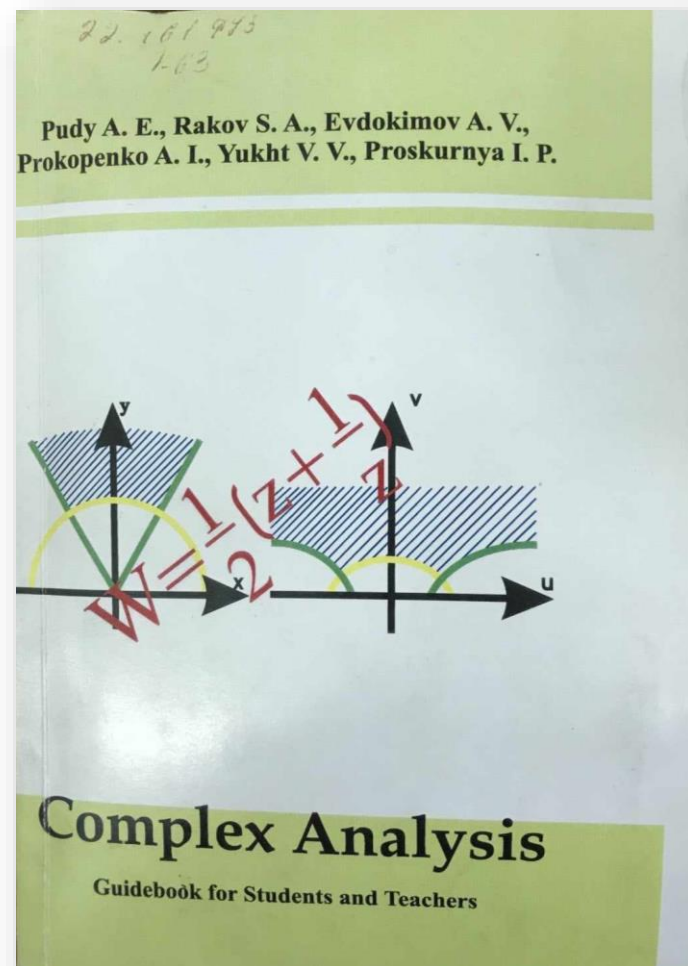
У навчальному посібнику розглянуті методичні рекомендації щодо вивчення змістовних модулів з курсу «Диференціальні рівняння».

Подані розробки планів-конспектів лекцій, практичних та індивідуальних завдань та модульних контрольних робіт. Матеріал посібника дозволяє виробити практичні навички в розв'язуванні та дослідженні диференціальних рівнянь та їх систем.

Комплексний аналіз : навч. посіб. для студ. та вчителів. Ч. 6 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков, О. В. Євдокимов [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Харків : ХДПУ, 2003. - 299 с. - Текст: англ. - ISBN 966-8196-007

У навчальному посібнику стисло викладаються основні поняття та методи комплексного аналізу: комплексні числа, функції комплексної змінної, аналітичні функції та конформні відображення, інтеграл функції комплексної змінної, степеневі ряди та ін.

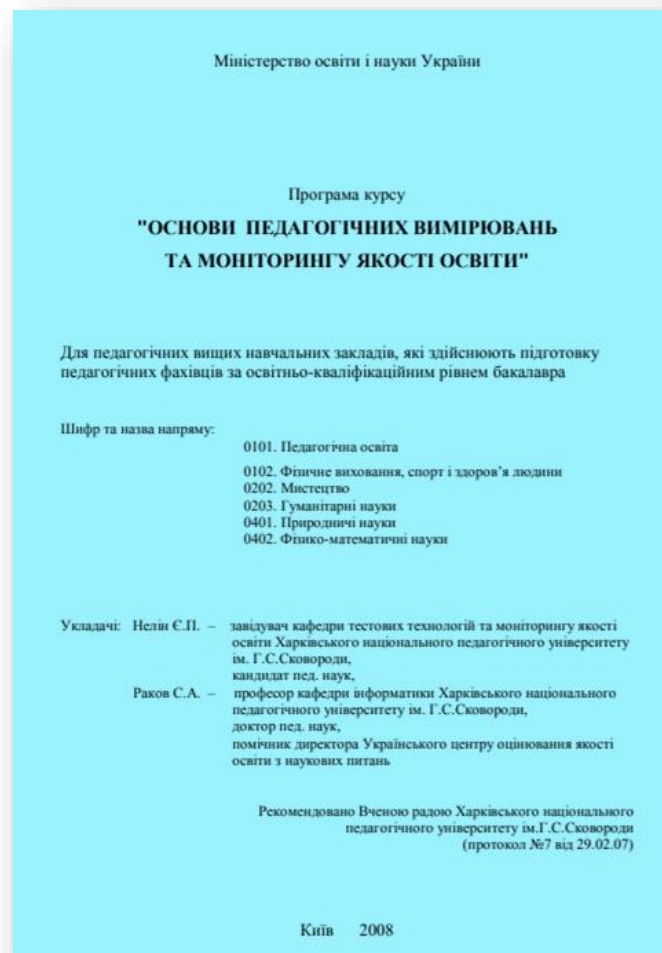
*Наукові школи Харківського національного педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди : кол. моногр. / О. А. Андрущенко, Л. І. Білоусова, В. Я.
Білоцерківський [та ін.] ; [за заг. ред. І. Ф. Прокопенка] ; Харків. нац. пед. ун-
т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ, 2014. – 323 с. : портр.*

У книзі викладені передумови формування наукових шкіл Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, процес їх становлення та сучасний стан розвитку. Подається докладна інформація про наукових лідерів, їх досвід, напрями, які вони очолили, висвітлені здобутки їх послідовників, окреслений внесок кожної із цих шкіл у розбудову освіти й науки в Україні.

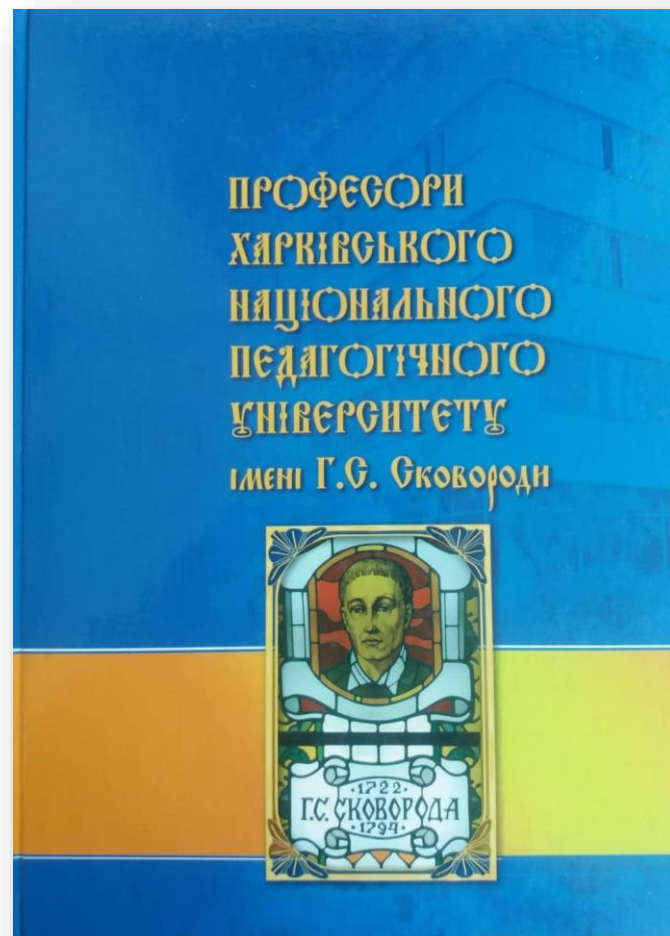
Програма курсу "Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти" : для пед. вищих навч. заклад. / Департамент вищої освіти, Відділ пед. освіти, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [авт.-упоряд. Є. П. Нелін, С. А. Раков]. – Харків : Ранок-НТ, 2008. – 20 с. – ISBN 978-966-315-071-0.

Метою навчального курсу "Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти" є формування компетентностей майбутніх педагогічних працівників з питань педагогічного оцінювання, ознайомлення з методиками створення та використання тестового інструментарію для оцінювання якості освіти, з сучасними програмами та результатами національних і міжнародних порівняльних досліджень якості освіти.

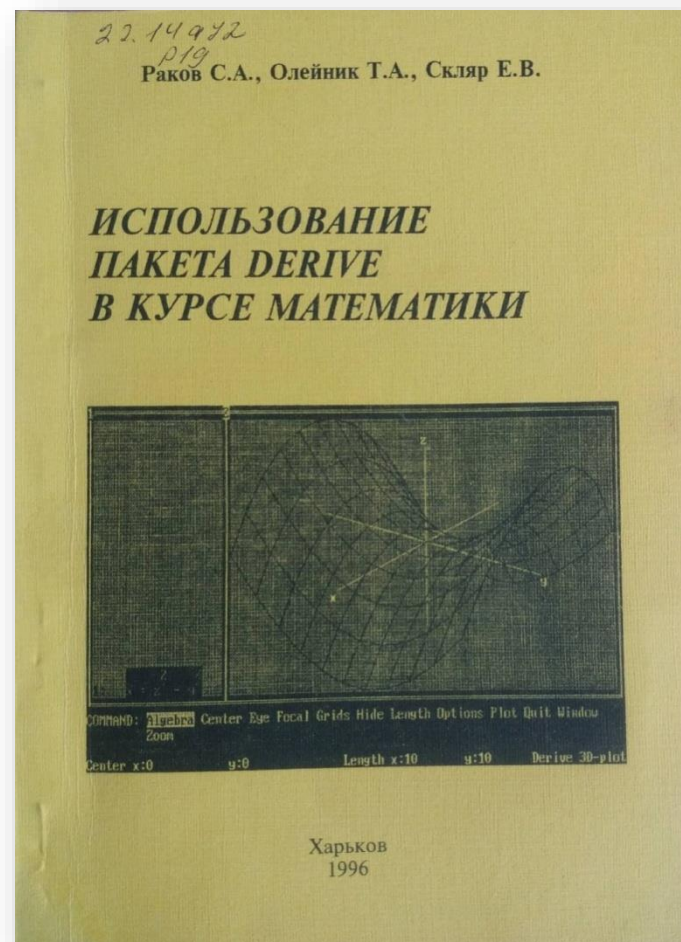
**Професори Харківського національного педагогічного університету імені
Г. С. Сковороди / голов. ред. М. Бєлєвцов. - Харків : Відомі імена, 2006. - 119
с. : іл., портр. - ISBN 967-8225-47-9**

Книга репрезентує персоналії професорів, які працювали в різний час у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди та тих, хто працює і нині, примножуючи славу найстарішого в Україні вищого педагогічного навчального закладу.

**Раков С. А. Использование пакета Derive в курсе математики : учеб. пособ.
/ С. А. Раков, Т. А. Олейник, Е. В. Скляр. – Харьков : РЦНИТ, 1996. – 10 п.л.**

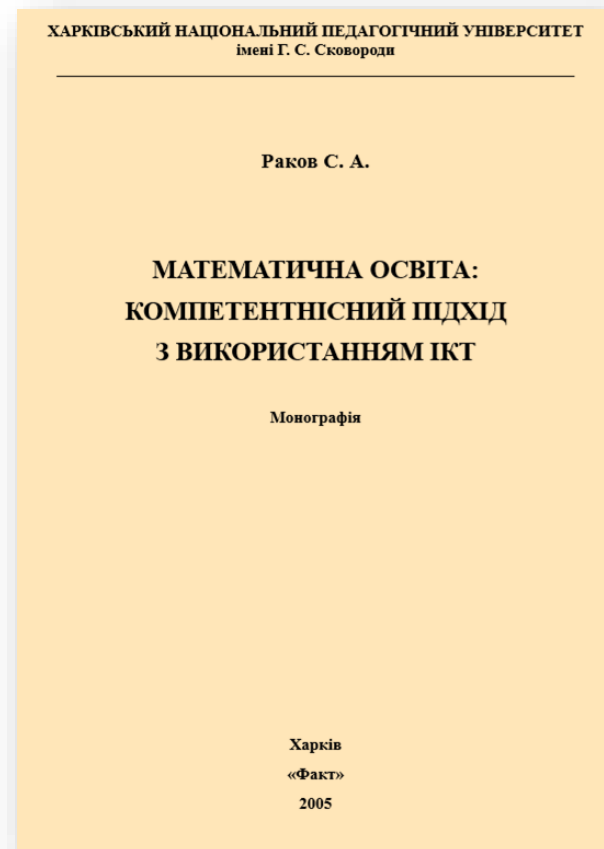
Учебное пособие о эффективности занятий математики с помощью математического пакета Derive. Derive органично сочетает в себе возможности символьных преобразований (точных вычислений и компьютерной алгебры), приближенных вычислений, выразительной 2-мерной и 3-мерной графики. Естественный интерфейс, который позволяет работать с ним даже начинающему пользователю ПК, нетребовательный к аппаратным средствам.

Раков С. А. Математична освіта: компетентнісний підхід з використанням ІКТ : монографія / С. А. Раков ; Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – Харків : Факт, 2005. – 359 с. : іл. – ISBN 966-637-374-2.

Монографія присвячена дослідженню проблем удосконалення навчання математики у загальноосвітніх навчальних закладах та у процесі підготовки вчителів математики на фізико-математичних факультетах університетів на основі компетентнісного підходу з використанням засобів інформаційно-коміунікаційних технологій.

Розглянуто зміст галузевих та предметних математичних компетентностей під кутом зору ключових компетентностей у сучасному суспільстві. Розкрито зміст дослідницького підходу у математичній освіті як методології набуття математичних компетентностей. Обговорюються питання використання засобів ІКТ як інфраструктури математичної освіти, зокрема роль і функції Інтернету освітніх сайтів, електронних курсів та електронних підручників.

1. Раков, С. Комп'ютерне моделювання трикутного математичного більярду / С. Раков // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – №1. – С.42-47.
2. Раков, С. Пакет DG та дослідницький підхід у курсі алгебри та початків аналізу / С. Раков // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – №4. – С.29-32.
3. Раков, С. Сучасний учитель інформатики: кваліфікація і вимоги / С. Раков // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – №5. – С.35-38.
4. Раков, С. Вивчення геометрії на основі дослідницького підходу з використанням пакета динамічної геометрії DG / С. Раков // Математика в школі. – 2005. – №7. – С.2-9.
5. Раков, С. Яким бути тестам з математики - погляд з позицій гуманізму, синергетизму та математичних компетенцій / С. Раков // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. – Харків : ХДПУ, 2003. – Вип. 20. – С.115-132.
6. Раков, С. А. Дослідницький підхід у математичній освіті, пакети динамічної геометрії та динамічні опорні конспекти / С. А. Раков // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – №8. – С.18-

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Библиотека учебных алгоритмов и программ : справ. пособие / Л. И. Белоусова, и др. – Киев : Рад. шк., 1988. – 135 с. : ил.
2. Відкриття геометрії через комп'ютерні експерименти в пакеті DG / С. А. Раков, В. П. Горох, К. О. Осенков та інш. – Харків: ХДПУ, 2002. – 134 с. – ISBN 966-7542-58-0.
3. Інформаційні технології в аналітичній геометрії : навч. посіб. для студ. мат. спец. ун-тів / С. А. Раков, В. П. Горох, Т. О. Олійник [та ін.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХДПУ, 2000. – 189 с. : іл. – ISBN 966-7367-20-7.
4. Історія фізико-математичного факультету Харків. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди: документи, нариси, спогади / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Л. І. Білоусова та ін.]. – Харків : [б. в.], 2017. – 315 с. – ISBN 978-966-2741-61-2.
5. Комплексний аналіз : навч. посіб. для студ. та вчителів. Ч. 6 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков, О. В. Євдокимов [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Харків : ХДПУ, 2003. - 299 с. - Текст: англ. - ISBN 966-8196-007.
6. Малаярчук С. Н. Основы информатики в определениях, таблицах и схемах: справ.-учебн. пособ. – Харьков : Веста : Ранок, 2002. – 112 с.
7. Математичний аналіз : навч. посіб. Ч. 1 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков, А. І. Прокопенко [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : [б. в.], 1997. – 151 с. – Текст англ. – ISBN 966-73-67-03-7.
8. Математичний аналіз : навч. посіб. Ч. 2 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков, О. В. Євдокимов [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХДПУ, 1998. – 207 с. – Текст: англ. – ISBN 966-73-67-07-Х.
9. Математичний аналіз : навч. посіб. Ч. 3 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков, О. В. Євдокимов [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХДПУ, 1999. – 259 с. : іл. – Текст англ. – ISBN 966-67-07-Х.
10. Математичний аналіз : навч. посіб. Ч. 4 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков, О. В. Євдокимов [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – Харків : ХДПУ, 2001. – 203 с. – Текст: англ. – ISBN 966-7367-22-3.
11. Математичний аналіз. Диференціальні рівняння : навч. посіб. Ч. 5 / А. Ю. Пуди, С. А. Раков, О. В. Євдокимов [et al.] ; Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ОВС, 2002. – 163 с. – Текст: англ. – ISBN 966-73-67-07-Х.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

12. Наукові школи Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди : кол. моногр. / О. А. Андрущенко, Л. І. Білоусова, В. Я. Білоцерківський [та ін.] ; [за заг. ред. І. Ф. Прокопенка] ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ, 2014. – 323 с. : портр.
13. Програма курсу "Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти" : для пед. вищих навч. заклад. / Департамент вищої освіти, Відділ пед. освіти, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [авт.-упоряд. Є. П. Нелін, С. А. Раков]. – Харків : Ранок-НТ, 2008. – 20 с. – ISBN 978-966-315-071-0.
14. Професори Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди / голов. ред. М. Бєлєвцов. - Харків : Відомі імена, 2006. - 119 с. : іл., портр. - ISBN 967-8225-47-9.
15. Раков, С. А. Вивчення геометрії на основі дослідницького підходу з використанням пакета динамічної геометрії DG / С. Раков // Математика в школі. – 2005. – №7. – С.2-9.
16. Раков, С. А. Дослідницький підхід у математичній освіті, пакети динамічної геометрії та динамічні опорні конспекти / С. А. Раков // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – №8. – С.18-23.
17. Раков С. А. Использование пакета Derive в курсе математики : учеб. пособ. / С. А. Раков, Т. А. Олейник, Е. В. Скляр. – Харьков : РЦНТ, 1996. – 10 п.л.
18. Раков, С. А. Комп'ютерне моделювання трикутного математичного більярду / С. Раков // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – №1. – С.42-47.
19. Раков С. А. Математична освіта: компетентнісний підхід з використанням ІКТ : монографія / С. А. Раков ; Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – Харків : Факт, 2005. – 359 с. : іл. – ISBN 966-637-374-2.
20. Раков, С. А. Пакет DG та дослідницький підхід у курсі алгебри та початків аналізу / С. Раков // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – №4. – С.29-32.
21. Раков, С. А. Сучасний учитель інформатики: кваліфікація і вимоги / С. Раков // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – №5. – С.35-38.
22. Раков, С. А. Яким бути тестам з математики - погляд з позицій гуманізму, синергетизму та математичних компетенцій / С. Раков // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. – Харків : ХДПУ, 2003. – Вип. 20. – С.115-132.

***Книжки, які представлені у віртуальній виставці, знаходяться у фонді
Наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди***

Веб-сторінка наукової бібліотеки університету:

- ✓ офіційна інформація про діяльність бібліотеки,
- ✓ відкритий доступ до її інформаційних ресурсів,
- ✓ замовлення професійних послуг,
- ✓ представленість у соціальних медіа.

Роботу виконала: Світлана Мажара,
провідна бібліотекарка НБ ХНПУ імені Г. С. Сковороди

E-mail: skarb.library@gmail.com